

Aquesta tesi doctoral, englobada a l'àmbit disciplinar de la Història de la Construcció, pretén contribuir a la posada en valor dels guixos tradicionals amb l'aportació de dades tècniques inèdites sobre alguns procediments constructius de l'Edat Medieval Tardana, al Llevant Espanyol, de voltes de creueria, galeries i escales constituïdes per carreus i dovelles prefabricades amb guix amb funció portant.

L'objectiu central de la investigació consisteix en provar que aquestes estructures varen ser desenvolupades pels obradors cristians i, per a la seua posada en obra, es varen respectar essencialment les regles de la pedreria. Les tècniques de construcció varen quedar relegades a funcions molt concretes, sense alterar substancialment les estratègies de projecte i d'execució de tradició pedrera. Així, estes propostes es diferencien tècnicament d'altres solucions, precedents o simultànies, habituals als territoris castellans i aragonesos. Encara que en un i altre cas es varen utilitzar materials idèntics: guix i rajoles, les segones mantenen evidents vincles amb la tradició tecnològica andalusí, la qual va més enllà dels hàbits de manipulació del material.

L'estudi es divideix en dos parts on s'afronta, per primera vegada amb una visió sintètica, l'anàlisi d'aquestes tècniques. A la primera es mostren les solucions anteriors a l'Edat Moderna, les quals podrien representar algun possible antecedent. Aquest breu recorregut no es fixa sols a l'ús de prefabricats de guix. Es comprenen també altres propostes les quals, en el desenvolupament de la investigació, s'han posat de manifest de manera complementària a l'objecte d'estudi. És el cas de les formacions de volta de rajola (amb especial atenció a la formació de les closques i la materialitat i funció dels seus nervis) o dels procediments a base de guix abocat i tallat combinats amb estructures laterícies o de fusta per a l'execució d'escales, púlpits, obertures, galeries i altres objectes de mobiliari.

La segona part es dedica a l'anàlisi tècnic d'estes solucions amb una particular atenció a la variant més nombrosa i diversa: les voltes de creueria constituïdes per carreus prefabricats de guix tallat o

modelat. Després de l'oportuna notícia històrica i descriptiva de cadascuna de les solucions s'escomet el seu estudi formal i constructiu contrastant les dades recollides als treballs de camp amb les estratègies tradicionals de projecte i execució de las creueries medievals i modernes de pedreria. L'estudi, a més de confirmar moltes de les hipòtesis de partida, ha servit per a enriquir l'actual estat de l'art en allò que respecta a les estratègies de projecte, ampliant o donant matisos respecte d'algunes informacions (traçat dels tercelets, estandardització, etc.) procedents dels manuscrits i tractats del període.